

USCIRF— RECOMMENDED FOR COUNTRIES OF PARTICULAR CONCERN (CPC)

Ủy Hội Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế tại Hoa Kỳ (USCIRF) là một ủy hội độc lập, lưỡng đảng của chính phủ liên bang Hoa Kỳ, được thành lập chiếu theo Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế (IRFA), giám sát quyền phổ quát về tự do tôn giáo và tín ngưỡng ở ngoại quốc. Được thành lập chiếu theo Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo 1998 (IRFA), USCIRF sử dụng các tiêu chuẩn quốc tế để giám sát các vi phạm tự do tôn giáo và tín ngưỡng ở ngoại quốc và đưa ra các khuyến nghị về chính sách cho tổng thống, ngoại trưởng, và Quốc Hội. USCIRF là một tổ chức độc lập riêng biệt và khác với Bộ Ngoại Giao. Phúc Trình Thường Niên 2021 phản ánh kết quả công việc trong năm qua của nhân viên ủy hội và đội ngũ chuyên nghiệp trong việc ghi nhận các vi phạm trên thực tế và đưa ra các khuyến nghị cho chính phủ Hoa Kỳ. Phúc Trình Thường Niên 2021 nói đến thời gian từ tháng Giêng năm 2020 đến tháng 12 năm 2020, mặc dù đối với một số trường hợp các sự kiện quan trọng xảy ra trước hay sau thời gian này cũng được đề cập. Để biết thêm thông tin về USCIRF, hãy xem trang web [ở đây](#), hoặc trực tiếp liên lạc với USCIRF tại 202-523-3240.

PHÁT HIỆN CHÍNH

Trong năm 2020, tình trạng tự do tôn giáo ở Việt Nam nói chung vẫn có khuynh hướng như năm 2019. Chính quyền tích cực thực thi Luật Tín Ngưỡng, Tôn Giáo, luật này như, đã được thảo và thực hiện, đi ngược với các tiêu chuẩn nhân quyền quốc tế và vi phạm một cách có hệ thống tự do tín ngưỡng, không những các nhóm tôn giáo độc lập mà còn các nhóm tôn giáo được nhà nước công nhận.

Nhà chức trách tiếp tục tích cực đàn áp các cộng đồng thiểu số độc lập, gồm có những người Hmong theo đạo Cao Đài và những người Thượng Cơ Đốc, Phật Tử Hòa Hảo, Phật Tử Hòa Hảo Thống Nhất, Tín Đồ Cao Đài, Người Công Giáo, và Tín Đồ Pháp Luân Công. Các cộng đồng dân tộc thiểu số chịu nhiều áp bức, kể cả bị hành hung, bắt giữ hoặc trục xuất ra khỏi địa bàn, vì họ hành đạo một cách ôn hòa, như bị hành hung, bị đánh đập, giam giữ và [ép buộc](#) cải đạo. Ước tính có 10.000 người Hmong và Người Thượng Cơ Đốc Giáo ở Tây Nguyên [vẫn ở trong tình cảnh không có tổ quốc](#) do nhà chức trách địa phương từ chối cấp chứng minh nhân dân—trong nhiều trường hợp, là để trả đũa những người Cơ Đốc Giáo này vì họ không từ bỏ tín ngưỡng của mình. Trong năm, chính quyền trung ương và địa phương đã có những nỗ lực tái định cư những Người Hmong theo đạo cơ đốc ở Tiểu Khu 179 Huyện Đam Rông, Tỉnh Lâm Đồng, nhưng vào tháng Chín quá trình này vẫn chưa thực hiện được.

Chính quyền còn tiếp tục sách nhiễu và cản trở các hoạt động tôn giáo của những Phật Tử Hòa Hảo độc lập. Vào [tháng Ba](#) và [tháng Bảy](#), các giới chức địa phương cản trở những thành viên của cộng đồng này khi họ hành lễ và thực hiện những ngày lễ tôn giáo quan trọng. Vào tháng hai, sau [cái chết](#) của Thích Quảng Độ—lãnh tụ trước đây của Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất độc lập (GHPGVNTN)—nhà chức trách [can thiệp](#) vào việc tổ chức tang lễ của đại đức. Ngoài ra, USCIRF đã nhận được báo cáo là các giới chức địa phương ở Thị Trấn Hương Trà thuộc tỉnh Thừa Thiên

Huế đã cản trở hoạt động cứu trợ thiên tai năm này của GHPGVNTN, cho đó là một “giáo hội bất hợp pháp”. Trong những năm qua, nhà chức trách còn [sách nhiễu](#) những tin đồ Cao Đài độc lập và đã [cố](#) chiếm các thánh thất của họ hoặc ép buộc họ “thống nhất” với các thánh thất được nhà nước công nhận.

Nhà chức trách địa phương tiếp tục sung công hay dỡ bỏ các cơ sở thuộc nhà thờ công giáo. Vào tháng Tám, các công đồ do nhà nước chỉ đạo [quấy nhiễu](#) và tấn công những thành viên của tu viện Benedict ở Xã Thủy Bằng, tỉnh Thừa Thiên Huế, buộc tu viện phải từ bỏ đất. Ở thành phố Hồ Chí Minh, có một vụ tranh chấp liên quan đến một giáo xứ khiến một linh mục [khởi kiện](#) chính quyền địa phương. Trong năm qua, chính quyền cũng giam giữ và [kỳ luật](#) những người Theo Pháp Luân Công vì sử dụng và phân phát các tài liệu về tập luyện tinh thần—có một hiệu trưởng trường học bị [kỳ luật](#) vì tập luyện Pháp Luân Công với những người khác ở nhà mình—trên cơ sở cho rằng đây không phải là một tín ngưỡng được công nhận.

Vẫn còn các báo cáo về việc [tra tấn](#) và ngược đãi những lãnh tụ tôn giáo và những người bên vực tự do tín ngưỡng trong năm 2020. [Nguyễn Bắc Truyền](#)—một Phật tử tranh đấu Hòa Hảo bị kết án 11 năm vào tháng tư 2018—vẫn còn ở trong tù đến cuối năm và đang trong tình trạng sức khỏe không tốt. Vào tháng 11, ông Truyền tuyệt thực để [phản đối](#) các điều kiện trong tù, gồm cả thiếu chăm sóc y tế. Các cán bộ ở tỉnh Nam Hà tiếp tục từ chối đưa Kinh Thánh cho nhà hoạt động môi trường [Lê Đình Lương](#).

Nhà chức trách cũng sách nhiễu cả các nhóm được công nhận. Chẳng hạn, USCIRF nhận được báo cáo là trong năm những nhà chức trách đã trích dẫn điều 34 của bộ Luật về Tín Ngưỡng và Tôn Giáo để cản trở việc bầu các viên chức giáo hội—được gọi là các vị chức sắc—của các nhóm tôn giáo được công nhận, khiến ít nhất một nhóm như vậy phải hoãn việc bầu cử.

KHUYẾN CÁO CHO CHÍNH PHỦ HOA KỲ

- Đưa Việt Nam vào danh sách những “quốc gia đáng quan tâm đặc biệt,” hay CPC, vì sự vi phạm tôn giáo có hệ thống, trầm trọng và đang tiếp tục, theo định nghĩa của Đạo Luật Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế (IRFA), và lập một thỏa thuận ràng buộc với chính phủ Việt Nam, chiếu theo Đoạn 405(c) của IRFA, xúc tiến những cam kết cải thiện tự do tôn giáo;

- Khuyến khích chính phủ Việt Nam thay đổi Luật về Tín Ngưỡng và Tôn Giáo để phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế mà Việt Nam là một phần, kể cả khiến việc đăng ký là không bắt buộc và không sử dụng nó như là một công cụ nặng nề nhằm không chế các nhóm và các hoạt động.
- Khuyến khích các nhà chức trách trung ương, tỉnh thành và địa phương nỗ lực tái định cư cho người Hmong theo đạo Cơ Đốc ở Tiểu Khu 179, khẩn trương thực hiện những nỗ lực tương tự cho các cộng đồng sắc phi nhân nước khác ở Tây Nguyên và Cao Nguyên Phía Bắc, và xem xét việc cấp kinh phí để thúc đẩy phát huy các điều kiện tự do tôn giáo giữa các cộng đồng đó; và
- Hướng dẫn Đại Sứ Quán Hoa Kỳ ở Hà Nội và Lãnh Sự Quán ở thành phố Hồ Chí Minh theo dõi các cơ sở thờ phụng hoặc các cơ sở tôn giáo có tầm quan trọng về tinh thần, văn hóa hoặc lịch sử và phối hợp với các nhà chức trách Việt Nam để bảo đảm các cơ sở này được bảo vệ đặc biệt không bị tác động bởi các dự án phát triển hoặc chiếm đoạt.

Quốc hội Hoa Kỳ nên:

- Gởi các phái đoàn chú trọng vào tự do tôn giáo và các vấn đề nhân quyền liên quan đến Việt Nam và yêu cầu được đến thăm các nơi bị ảnh hưởng về tự do tôn giáo, và các tù nhân lương tâm—như Nguyễn Bắc Truyển—và yêu cầu nhà chức trách thả họ ra.

TÀI LIỆU VÀ HOẠT ĐỘNG CHÍNH CỦA USCIRF

- *Op-Ed*: [The Rising Cost of Religious Freedom in Vietnam](#)
- *Op-Ed*: [Hopes and Fears for Religious Freedom in Vietnam](#)
- *Country Update*: [Religious Prisoners of Conscience in Vietnam](#)

Bối Cảnh

Hiến pháp Việt Nam cho phép công dân “có quyền tự do tín ngưỡng, theo hoặc không theo một tôn giáo nào” và yêu cầu chính phủ tôn trọng và bảo vệ tự do tôn giáo. Tuy nhiên, hiến pháp cũng cho phép nhà chức trách gạt quan nhân quyền, kể cả tự do tôn giáo, vì lý do “an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội, đạo đức xã hội, sức khỏe của cộng đồng.” Luật Tín Ngưỡng, Tôn Giáo của Việt Nam, có hiệu lực vào ngày 1 tháng 1, 2018, yêu cầu các cộng đồng tôn giáo đăng ký tổ chức, hoạt động và nơi thờ phụng của mình với chính quyền. Luật này cũng yêu cầu các tổ chức tôn giáo phải hoạt động tối thiểu là 5 năm trước khi nộp đơn đăng ký. Luật cũng công nhận các tổ chức tôn giáo được đăng ký là các tổ chức hợp pháp.

Có khoảng 20 phần trăm trong số 97 triệu người Việt Nam được [ước tính](#) theo một tôn giáo nào đó, khoảng 8 phần trăm dân số theo đạo Phật, 7 phần trăm là Công giáo. Có sự hiện diện đáng kể của các truyền thống tôn giáo khác gồm có Phật Giáo Hòa Hảo, Cao Đài, Tin Lành và Hồi Giáo. Vào cuối năm 2020, chính phủ chính thức công nhận 16 tôn giáo, và 43 tổ chức tôn giáo, tuy nhiên, nhiều nhóm tôn giáo từ chối đăng ký do sợ bị trừng phạt hoặc lo ngại về sự độc lập của họ, dẫn đến việc cả những tổ chức được nhà nước bảo trợ và những tổ chức độc lập đều cạnh tranh đại diện cho tôn giáo mình trong một số trường hợp.

Các Diễn Tiến Tích Cực

Được biết chính phủ Việt Nam đã thực hiện các nỗ lực để thúc đẩy các quy trình và thủ tục hành chính liên quan đến tôn giáo bằng cách thực hiện trên một trang trực tuyến một cửa, liên ngành. Trang này cũng được sử dụng bởi Ban Tôn Giáo (BTG), ban này giám sát và theo dõi việc thực thi Luật Tôn Giáo Tín Ngưỡng, ngoài việc phối hợp với chính quyền trung ương và địa phương nhằm giải quyết các khiếu nại của các tổ chức tôn giáo

và cá nhân. Vào tháng Hai, Bộ công an đã ban hành một thông tư về việc quản lý các trại giam, gồm cả việc cho phép người bị giam giữ tiếp cận được các ấn phẩm tôn giáo.

Vào đầu năm 2020, chính quyền Huyện Đam Rông ở Tỉnh Lâm Đồng thông báo một kế hoạch [tái định cư](#) người Hmong theo đạo Cơ Đốc không có tổ quốc trong tiểu khu 179 và để cấp cho họ giấy tờ đăng ký hộ khẩu. Trong nhiều thập niên, chính quyền địa phương đã phân biệt các cộng đồng Hmong và người Thượng theo đạo Cơ Đốc ở Tây Nguyên và vùng cao phía Bắc vì đức tin của họ và từ chối cấp hộ khẩu và thẻ chứng minh nhân dân, những giấy tờ cần thiết để tiếp cận được các dịch vụ công như giáo dục và chăm sóc sức khỏe. Nếu được thực thi thành công, tiểu khu 179 có thể là một mô hình cho các giới chức chính quyền trung ương và địa phương phát triển các điều kiện cho các cộng đồng dân tộc và tôn giáo thiểu số khác.

Vào tháng Chín, chính phủ [đã thả](#) Linh Mục A Dao, lãnh tụ của Giáo Hội Tin Lành Đấng Christ và [một trong những tù nhân lương tâm tôn giáo của USCIRF](#). Nhà nước đã bắt giam A Dao vào năm 2016 sau khi ông tham dự Hội Nghị Tự Do Tôn Giáo Tín Ngưỡng Đông Nam Á, nơi ông chia sẻ những thách thức từ chính quyền mà hội thánh của ông đối mặt.

Không Khoan Dung đối với các nhóm Tôn Giáo được Nhà Nước Bảo Trợ

Các nhóm bảo vệ nhân quyền đã nêu những quan ngại rằng chính quyền Việt Nam nhắm vào các nhóm tôn giáo và cá nhân thông qua các lời lẽ hận thù và phỉ báng. Vào năm 2020, hội "Cờ Đỏ" cùng các tổ chức chính phủ phát động tuyên truyền trên mạng nhằm đẩy mạnh sự phân biệt và không khoan dung các nhóm và các cá nhân tôn giáo như các linh mục Công giáo, người

Thượng Theo Đạo Cơ Đốc, và các tín đồ đạo Cao Đài độc lập. Nhóm Cờ Đỏ đã hoạt động từ năm 2017 và đã tham gia vào các vụ bạo lực tạt công cộng đồng Công giáo. Mặc dầu, được biết là nhóm này [giải tán](#) vào năm 2018, nhóm ngày càng chuyển hướng hoạt động trên mạng. Ví dụ, Nhóm Cờ Đỏ đã tấn công ba thành viên cộng đồng Công giáo bằng những ngôn ngữ xúc phạm trên các trang web của họ gọi những người này là “khủng bố” và “chết não”.

An ninh mạng và các Điều Luật và Qui Định Bí mật Nhà nước

Một số điều luật mới có tiềm năng ảnh hưởng tiêu cực đến tự do tín ngưỡng. Các điều khoản chung chung và mơ hồ trong luật an ninh mạng (có hiệu lực vào ngày 1/1/2019) và Luật Bảo vệ Bí mật Nhà nước (có hiệu lực ngày 1/7/2020) có thể được sử dụng cùng với việc thực thi các sắc lệnh và các quyết định của họ để trừng phạt và thanh trừng các nhóm tôn giáo và cá nhân. Ví dụ, theo Luật Bí Mật quốc gia, một số văn bản liên quan đến tự do tín ngưỡng—như là các biên bản các cuộc họp giữa các nhóm và các cá nhân tôn giáo—có thể được xếp vào loại bí mật quốc gia, trong khi việc sở hữu hoặc phân phát “không được phép” những thông tin như thế có thể là các cơ sở cho các cáo buộc hình sự hoặc xử phạt hành chính.

CHÍNH SÁCH QUAN TRỌNG CỦA HOA KỲ

Trong lúc Hoa Kỳ và Việt Nam có những quan hệ kinh tế và quốc phòng mật thiết, vấn đề tự do tôn giáo và các vấn đề nhân quyền lớn hơn vẫn còn là những ngại ngại chính cho Hoa Kỳ. Vào tháng 10 năm 2020, ở Đối thoại Nhân quyền Việt-Mỹ lần thứ 24, các nhà ngoại giao Hoa Kỳ [nêu lên những ngại ngại](#) với các giới chức Việt Nam về tình trạng tự do tôn giáo và tình trạng các nhóm dân tộc thiểu số, và các vấn đề liên quan đến nhân quyền khác. Vào [tháng Tư](#) và ở [hội nghị bộ trưởng thúc đẩy tự do tôn giáo](#) vào tháng Mười Một, đại sứ đặc trách về Tự do Tôn giáo Quốc tế Samuel D. Brownback kêu gọi các quốc gia, kể cả Việt Nam, thả các tù nhân lương tâm.

Vào Tháng Tám, Thượng Nghị Sĩ Hoa Kỳ Marco Rubio (R-FL) và John Comyn (R-TX) đã gửi một [lá thư chung](#) đến Ngoại Trưởng Hoa Kỳ lúc đó là Michael R. Pompeo hối thúc bộ ngoại giao đưa Việt Nam vào các quốc gia đáng quan ngại vì vi phạm tự do tín ngưỡng và để xem xét việc đặt Đạo luật Magnitsky toàn cầu chống lại những thủ phạm các vụ xâm hại nhân quyền trầm trọng ở nước này. Trong khi USCIRF đã khuyến cáo đưa Việt Nam vào danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt mỗi năm từ năm 2002 — nhận thấy mặc dù có một số tiến bộ, “việc vi phạm có tính hệ thống, tiếp diễn và trầm trọng tự do tín ngưỡng theo định nghĩa của IRFA vẫn tiếp tục—OWJC Bộ Ngoại Giao Hoa Kỳ đã đưa Việt Nam vào danh sách các quốc gia đáng quan tâm đặc biệt chỉ vào năm 2004 và 2005.